

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Циклова комісія професійної та практичної підготовки
спеціальність «Туризм»

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Культурологія»**

освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»

Освітньо-професійна програма «Туризм»

Спеціальність 242 Туризм

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Освітня кваліфікація : Фаховий молодший бакалавр з туризму

Затверджено на засіданні циклової комісії професійної
та практичної підготовки (спеціальність «Туризм»)
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Культурологія»
Викладач (-і)	Канд. мист., доц. Чмелик Ірина Василівна
Контактний телефон викладача	0501911698
E-mail викладача	iryna.chmelyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>«Культурологія» як навчальна дисципліна покликана розширити світоглядні орієнтири, творчі здібності здобувача фахової передвищої освіти та сприйняття мистецтва культури у їх найрізноманітніших проявах.</p> <p>Викладання дисципліни «Культурологія» передбачає вивчення основного понятійного апарату культури, її функцій, значення, а також вивчення культурних процесів через різні види мистецтва від найдавніших часів до Новітнього часу (XX- поч. XXI ст.). Під час прослуховування лекцій та виконання практичних, самостійних і семінарських завдань здобувачі набувають знань про мистецькі явища різних епох пізнають конкретні мистецькі пам'ятки, знайомляться з творчістю провідних діячів культури різних епох.</p> <p>Проникнення у сутність культури і вміння аналізувати мистецькі пам'ятки, вивчення творчої долі відомих митців й народних майстрів, шкіл, осередків тощо забезпечує формування творчої свідомості здобувача.</p> <p>Психологічні особливості сприйняття мистецьких творів, природа творчості, чуттєві візуальні ознаки, пластичні засоби виразності, стилістичні особливості – це перелік тем, що розглядаються.</p>	
3. Мета та завдання навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни “Культурологія” є набуття здобувачами фахової передвищої освіти знань з історії і типології мистецтва, психології художньої творчості, стильових виявів; оволодіння спеціальною термінологією. Основними завданнями дисципліни є вивчення мистецьких пам'яток світової та української культури на різних історичних етапах, усвідомлення особливостей розвитку національного мистецтва в контексті світової та європейської культури, розуміння відмінних рис стилістичних напрямків та аналіз світової та національної культурної спадщини різних періодів і мистецьких шкіл</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>ІК. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері туризму і рекреації або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів системи наук, які формують туризмознавство, та може характеризуватися певною невизначеністю умов, нести відповідальність за результати своєї діяльності, здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.</p> <p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>	

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та і в розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово

ЗК-5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК-6. Прагнення до збереження навколишнього середовища тооб'єктів культурної спадщини

ЗК-8 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня

СК-3. Здатність ідентифікувати туристичний ресурсний потенціал країн регіонів щодо стану і перспектив розвитку туризму

СК5 Здатність створювати туристичний продукт, надавати туристичну послугу

СК6 Здатність забезпечувати доступність туризму та екскурсійних відвідувань для туристів різних категорій.

СК-113 Здатність реалізовувати ефективні комунікації та навички взаємодії у професійній діяльності.

СК133 Здатність працювати в команді й налагоджувати міжособистісну взаємодію під час розв'язання професійних задач.

ПРН-04. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі у професійній діяльності

ПРН-05. Пояснювати суспільні пріоритети щодо охорони туристичних ресурсів України та збереження довкілля під час виконання професійних обов'язків

ПНР-06. Аналізувати ресурсний потенціал країн , регіонів щодо стану і перспектив розвитку туризму

ПРН-08. Здійснювати пошук, оброблення й аналіз інформації з різних джерел у професійній діяльності

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські, практичні заняття	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
3	242 Туризм	2	нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	сам. роб
Тема 1. Специфіка культурологічного знання	2		6
Тема 2. Значення та функції культури.	2	2	6
Тема 3. Види та жанри мистецтва	2		6

Тема 4. Історично-духовні аспекти розвитку світової культури	2	2	6
Тема 5. Первісна культура	2		6
Тема 6. Стародавні цивілізації та Антична культура	2	2	6
Тема 7. Культура Середньовіччя та епохи Відродження	2		6
Тема 8. Просвітництво та Європейські напрями мистецтва XVII - XIX ст.	2	2	6
Тема 9. Національна культура, її рушійні сили на початку формування української народності	2	2	6
Тема 10. Трипільська культура. Культура Київської Русі	2		6
Тема 11. Українська культура XIV-XVIII ст.			
Тема 12. Культура козацтва			
Тема 13. Збереження національної ідеї в українській культурі XIX-XX ст.			
Тема 14. Українська культура XX ст.			
Тема 15. Тенденції розвитку сучасної світової та української культури			
Тема 16. Сучасна українська культура. Видатні персоналії української культури			

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 25 балів, Контрольна робота – 15 балів; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 10 балів. Екзамен – 50 балів.
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота – 15 балів. Самостійна домашня робота – 10 балів.
Семінарські /практичні заняття	Максимальна оцінка – 25 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

1. *Письмові роботи* виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі.
2. *Академічна доброчесність*. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної

добročесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

3. *Відвідування занять*. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника».

4. *Неформальна освіта*. Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна:

1. Замаровський В. Їх величності піраміди. /В. Замаровський. -К.: Веселка, 1988.
2. Замаровський В.Спочатку був Шумер. /В. Замаровський.-К.: Веселка, 1983.
3. Кун М. Легенди і міфи Стародавньої Греції/ М. Кун.-К.: Рад. школа, 1967.
4. Утевська П. Невмирущі знаки./ П. Утевська.- К.: Веселка, 1976.
5. Рубель В. Історія Середньовічного Сходу: Тематична хрестоматія / В.Рубель. – К.: Либідь, 2002. – 624 с.
6. Рубель В. Японська цивілізація: традиційне суспільство і державність/ В.Рубель. – К.: Аквілон-Прес, 1997. – 256 с.
7. Вазарі Дж. Життєписи знаменитих живописців, скульпторів і зодчих. К,1979.
8. Енді Воргол. Художник - суперзірка. [Текст]/ Авт. тексту Т.Соколовської.-[Б.м.р.в.].— 16 с.
9. Сак Л.М., Федорук О.К. Зарубіжне мистецтво: Навч. посібник [Текст]/Л.М.Сак, О.К. Федорук. — К.: Радянська школа, 1980. — 144 с.
10. Федорук О. Образотворче мистецтво Німецької Демократичної Республіки [Текст]/ О.Федорук. — К.: Мистецтво, 1986. — 144 с.
11. Західноєвропейський живопис 14-18 ст. в музеях України: Альбом.-К.: Мистецтво, 1981.
12. Абрамович С.Д. Церковне мистецтво / С.Д. Абрамович. - К.: Кондор, 2005. - 205 с.
13. Чмихов М.О. Давня культура / М.О. Чмихов. - К.: Либідь, 1994. - 288 с.

4. Українське мистецтво

Базова

1. Авраменко О. Терези доли Віктора Зарецького, К, 2011. 592 с.
2. Антонович Є., Захарчук-Чугай Р., Станкевич М. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів: Світ, 1992. 271с.:іл.
3. Бірюльов Ю. Мистецтво Львівської сецесії. Львів: вид-во «Центр Європи», 2005. 184с.: і.
4. Голубець О. Між свободою і тоталітаризмом / Мистецьке середовище Львова другої половини ХХ століття. Львів, 2001. 176 с.: іл.
5. Гординський С. Про мистецтво. Упоряд. Х.Береговська. Львів, Априорі, 2015. 1024 с.
6. Драган М. Українські дерев'яні церкви. Львів, б.м.в., 1937.
7. Захарчук-Чугай Р. Українська народна вишивка. К.: Мистецтво, 1988.
8. Запаско Я., Овсійчук В., Чарновський О., Степко С. Мистецтво оновленого краю. К.: Мистецтво, 1979. 172с.: іл.
9. Історія українського мистецтва: У 6 т. / під ред. П.Бажана. К.: Мистецтво, 1966. Том 5-6.
10. Історія української архітектури / під ред. Тимофійка. К.: Техніка, 2003. 650с.:іл.
11. Кравченко Я. Школа Михайла Бойчука. Тридцять сім імен. К.: Майстерня книги, Оранта, 2010. 400с.: іл.

12. Крвавич Д., Овсійчук В., Черепанова С. Українське мистецтво. В 3-х т. Львів, 2003, 2004. Т. 3.
13. Лагутенко О. Українська графіка першої третини ХХ ст. *К., 2007.*
14. Лобановський Б., Говдя П. Українське мистецтво др.пол.ХІХ - поч.ХХ ст. К.: Мистецтво, 1989.
15. Логвин Г. Украина и Молдавия (справочник-путеводитель)– М.: Искусство – Лейпциг: Эдицион,1982. 496с.: ил.
16. Лукань В. Історія українського мистецтва. Курс лекцій. Конспект. Івано-Франківськ: Видавець Третяк І.Я., 2010. 150с.: іл.
17. Львівський музей українського мистецтва:Альбом / Авт.-упоряд. А.Я.Новаківський. К.: Мистецтво, 1987. – 112с.: іл.
18. Матейко К. Український народний одяг. К.:Мистецтво, 1977.
19. **Мисюга Б.Герметичне коло Карла Звіринського: альбом-монографія. Луцьк-Львів, 2019. 280с.**
20. Митці України: Енцикл. Довід. / за ред. А.В.Кудрицького. К.: Українська енциклопедія імені М.П.Бажана., 1992. 848с.
21. Моздир М. Українська народна дерев'яна скульптура. К.: Мистецтво, 1980.
22. Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва. Львів: Каменярь, 1969.
23. Нариси з історії українського мистецтва. К. Мистецтво, 1966.
24. Німенко А. Українська скульптура др. пол. ХІХ - поч.ХХ ст. К.: Мистецтво, 1963.
25. Нога О. Іван Левинський. Архітектор, підприємець, меценат. Львів: Центр Європи, 2009. 192с.: іл.
26. Овсійчук В. Олекса Новаківський. Львів, Інститут народознавства НАН України, 1998. 320с.:іл.
27. Олександр Архипенко: Альбом/ Есе В.О.Коротича. К.: Мистецтво, 1989. 200 с.: іл.
28. Рубан В. Забытые имена: Рассказы об украинских художниках ХІХ-начала ХХвв. К.: Наук. Думка, 1986. 220с.: іл.
29. Рубан В. Український портретний живопис другої половини ХІХ – початку ХХ століття. К.: Наук. Думка, 1986. 224с.: іл.
30. Свенціцька В., Откович В. Українське народне малярство ХІІІ-ХХ ст.К.: Мистецтво, 1991. 460с.: іл.
31. Словник художників України. К.: Мистецтво, 1973.
32. Словник українського сакрального мистецтва /за ред. М. Станкевича.— Львів: Інститут народознавства НАНУ, 2006.— 288 с., іл.
33. Соколюк Л.Графіка Бойчукістів. – Харків-Нью-Йорк, 2002. 223с.:іл.
34. Станкевич М. Українські витинанки. К.: Мистецтво, 1995.
35. Станкевич М. Українське художнє дерево. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2002. 480с.: іл.
36. Станкевич М. Теорія рами. Львів, СКІМ, 2015.
37. Степовик Д. Історія української ікони Х-ХХ ст. К.: Либідь, 1996. 440с.: іл.
38. Степовик Д. Іконологія та іконографія. Івано-Франківськ, 2003. 320с.: іл..
39. Степовик Д. Скарби України. К.: Наукова думка, 1990. 180с.: іл.
40. Український Авангард 1910-30-рр. Альбом./ Авт. – упоряд. Д.О.Горбачов. К.: Мистецтво, 1996. 400 с.:іл.
41. Український живопис ХІХ-поч.ХХ століття. Альбом. Хм.: Галерея, К.:Артанія Нова, 2005. 272с.:іл.
42. Український живопис: сто вибраних творів: Альбом / Авт.-упоряд. Ю.В.Белічко. К.: Мистецтво, 1989. 191с.:іл.
43. Українське мистецтво та архітектура кінця ХІХ-поч.ХХ століття /36.статей за ред. В.Ясієвича. К.: Наук.думка, 2000. – 150с.: іл..
44. Українське мистецтво у міжнародних зв'язках. К.: Наук.Думка, 1983. – 260с.
45. **Українські митці у світі/матеріали до історії українського мистецтва20 століття. Автор-упорядник Г.Стельмашук, Львів, Апріорі, 2013 – 520 с.**
46. Українське народне мистецтво: У 5 т. К.:Мистецтво, 1960-1974.
47. **Словник сучасного мистецтва.Посібник. Випуск 1./ упоряд. К.Бадянова, Л.Наконечна, К.2021. 144с.**
48. Харківська пейзажна школа останньої чверті ХІХ-початку ХХ ст.: Альбом /автори В.Немцова,С.Бінусова, О.Денисенко. К, Родовід, 2009. 272 с.
49. Шмагало Р. Словник митців-педагогів України та з України в світі. Львів: Українські технології, 2002.
50. Ясієвич В. Архітектура України на рубежі ХІХ-ХХ ст. К.: Мистецтво, 1988. 220с.: іл.
51. Яців Р. Українське мистецтво ХХ століття: Ідеї. Явища. Персоналії. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2006. 352с.: іл.
52. **Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: Українська теоретична думка ХХ століття: Антологія / Упоряд. Р.М. Яців. – Частина 1-4. – Львів: Львівська національна академія мистецтв; Інститут народознавства НАН України, 2012, 2016, 2022..**
53. Мисюга Б. Опанас Заливаха Альбом. Київ ,2003.
54. Соколюк Л. Михайло Бойчук та його школа. Харків, Вид.СавчукО., 2014, 386с.іл.

2. Література, присвячена культурі Івано-Франківщини.

55. Аронець М. Денис-Лев Іванцев. Життя і творчість: Монографія Грані-Т, 2008. 160с.: іл.
56. Баран В. Михайло Зорій. – Івано-Франківськ: Вид-во «Сімик», 2003. 119с.: іл.
57. Баран В. Тернистий шлях Осипа Сорохтея. Івано-Франківськ: Вид-во «Сімик», 2002. 51с.: іл.
58. Грабовецький В. Сторінки літопису Івано-Франківського собору Святого Воскресіння. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1999. 79с.: іл.
59. Дреботюк Р. Художники Прикарпаття: Альбом. К.: Мистецтво, 1989. – 254с.: іл.
60. Івано-Франківський художній музей: Альбом / Авт.–упоряд. М.М. Якібчук. К.: Мистецтво, 1989. 128с.: іл.
61. Лащук Ю. Косівська кераміка .К.: Мистецтво, 1966. 98с.: іл.
62. Лукань В. Вибрані статті про мистецтво. Явища. Постаті. Імена . Івано-Франківськ: Видавець Третяк І.Я., 2009. 240с.: іл.
- 63. Лукань В. Статейник .Частина 1 і Частина 2. Івано-Франківськ, 2020**
64. Мельник В. Сакральне мистецтво Галичини XV-XX століть в експозиції художнього музею. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2007. 224с.: іл.
- 65. Михайло Фіголь. Альбом. Упоряд. О.Фіголь. Львів, 2018.**
66. Нановський Я. Юліан Панькевич: Нарис про життя і творчість. К.: Мистецтво, 1986. 80 с.: іл.
67. Народна архітектура українських Карпат. К.: Мистецтво, 1987.
- 68. Опанас Заливаха. Альбом. Упорядник М.Аронцев. Івано-Франківськ, Лілея НВ, 2016, 120 с.**
69. Ріпко О. У пошуках страченого минулого. Львів: Каменяр , 1996. 288с.
- 70. Словник художників Прикарпаття/ укладач В.Лукань, івано-Франківськ, 2019.**
71. Степовик Д. Скульптор Михайло Черешньовський. Життя і творчість. К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2000. 224с.: іл.
- 72. Чмелик І. Мистецька Івано-Франківщина. Видатні особистості, виставкове, музейне, освітнє середовище. Івано-Франківськ, 2022.**

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати.) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal>
2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Режим доступу: URL <http://lib.pnu.edu.ua/>

Викладач

доц.. Ірина ЧМЕЛИК